

Sibiro kančios



1949 m. kovo mėnesį Girgždų šeima buvo ištremta į stingdantį šaltį - į Sibirą. Ištremta, nes turėjo daug žemių, kitaip sakant, buvo buožės. Po ketverių metų, 1953m. kovo mėnesį Sibire, Zalarių rajone, Romanckos kaime visa Girgždų šeimyna įamžinta nuotraukoje prie savo namo.

Šią nuotrauką gavau iš savo močiutės. Ji man rodė daug nuotraukų, taip pat iš senų laikų, bet ši kažkodėl man pasirodė išskirtinė. Galbūt dėl šioje nuotraukoje įamžinto gyvenimo laikotarpio – man svetimo. Nuotrauka nespaltvota. Močiutė pasakojo, kad už šią nuotrauką buvo sumokėta ir ilgai jos laukta. Nuotrauka buvo mažytė, bet jos formatą močiutė neseniai padidino.

Fotografijoje septyni žmonės. Ona ir Jurgis yra tėvai penkių vaikų. Tėvus nuotraukoje lengva atpažinti.

Močiutė pasakojo, kad jų mama Ona dėl išgyvenimų, širdgėlos labai greit suseno, pasikeitė neatpažįstamai. Nuotraukoje Ona laiko jauniausiąjį Sibire gimusį sūnų Antaną. Kairiame nuotraukos šone dukra Genutė. Kitame nuotraukos šone stovi vyriausioji dukra - Valerija, o berniukas be kepurės - tai vyriausiasis sūnus Vytautas. Prieš tėtį Jurgį stovi mano močiutė Marija, kuriai tuo metu buvo septyneri metai. Nuotraukoje gili žiema, bet jie visi apsirengę kaip rudeni. Močiutė man daug pasakojo apie šį laikotarpį. Gyvenimas buvo sunkus. Žiema buvo labai šalta, šaltis nukrisdavo iki -40°C . Vasaros buvo trumpos, bet pakankamai šiltos. Šiluma prasidėdavo nuo gegužės mėnesio, o pirmas sniegas išskrisdavo spalio mėnesį. Kaip matome, Girgždai stovi prieš namą, kuriame jie gyveno septynerius metus. Namas buvo nedidelis, jo dydis prilygo mažiau nei pusei mokyklos kabineto. Namo vidury - židinys, dar buvo krosnis, bet ji nesuteikdavo tiek šilumos, kiek visą laiką besikūrenantis židinys. Žmonės negyveno šiame kambaryje vieni. Kambaryje buvo karvė, paršiukai, viščiukai ir triušiai. Karvė gyveno už lovos, viščiukai po lova, paršiukai kitame kambario kampe aptvortoje suoleliais teritorijoje, o triušiai po prausyklos suoleliu. Ir visus gamtinius reikalus atlikdavo ten pat. Ar dabar galėtumėm pasiskųsti savo namais?

Girgždai 1956 m. galėjo išvykti iš Sibiro su teise grįžti į Lietuvą.